

URTX

ANY DE JOCS FLORALS
EN TERRES URGELLENQUES. 1923

Joan Cornudella i Olivart

ANY DE JOCS FLORALS

EN TERRES URGELLENQUES. 1923

Joan Cornudella i Olivart
Professor de l'IES
Lo Pla d'Urgell
de Bellpuig

L'evolució dels Jocs Florals i la seva incidència en l'activitat literària de les terres de ponent.

A finals del segle XIX, la temàtica del certamen literari dels Jocs Florals havia canviat notablement. És perceptible l'augment dels temes d'observació de la naturalesa, una tímida ampliació, fora del camp estricte de l'amor conjugal, del tema amorós i una disminució dels temes de caire patriòtic i historicista més conservadors i dels motius religiosos, molt abundants fins al principi dels anys setanta. El paper sovint dominant en el Consistori de certs clergues com Jaume Colell o la presència rutinària o solemne de la jerarquia eclesiàstica donaren tema de sàtira o d'ironia a revistes com *L'Esquetlla de la Torratxa* i a obres com *Els Jocs Florals de Canprosa*, de Santiago Rusiñol, estrenada el 1902.

Pels anys del Modernisme, van ser premiats als Jocs Florals molts dels autors més representatius d'aquella generació (Joan Maragall, Joaquim Ruyra, Adrià Gual, Raimon Casellas, Víctor Català o Pompeu Fabra); tanmateix, i al marge de continuar sent un blanc fàcil de l'humorisme populista, els òrgans més conspicus del Modernisme feren de la festa un punt de referència paradigmàtic de certs llargs de la cultura catalana (localisme, tradició conservadora, vanitat personal...) i d'alguns escriptors en particular.

Josep Carner obtenia un accèssit als Jocs de 1899, presidits per Torras i Bages, i el 1907, quan ja hi havia obtingut tretze premis més, hi pronunciava el discurs de gràcies, en el qual, una mica desafiadament, augurava el començament d'un nou període caracteritzat per la incorporació de la poesia civil, substitutiva de la patriòtica rutinària, i fet possible al marge del Consistori gràcies a la incorporació de joves poetes. L'any 1906 naixia un nou fenò-

men ideològic al país: el Noucentisme. I aquest esperit s'havia de notar en els canvis que es volia per als Jocs Florals. A partir de 1904 i successivament anirien concursant amb èxits Guerau de Liost, Josep Maria López-Picó, Carles Riba i Josep Maria de Sagarra, entre d'altres. El 1912, transcendí que hi havia hagut una doble redacció del discurs del president, el catalanòfil Eberghardt Vogel: a la primera hi havia l'elogi de La Ben Plantada d'Eugeni d'Ors, que optava al premi Fastenrath dels Jocs. Per això, i també perquè Vogel observà la incomoditat que l'obra d'Ors representava per a la majoria dels membres del Consistori, suprimí les referències a aquella obra en la versió llegida a la festa. Se l'acusà, sense prou fonament, d'haver-l'hi induït Francesc Matheu, i el fet fou ocasió d'un seguit de cartes obertes i articles que traslluïen el profund antagonisme cultural, que portaria aviat els poetes més vinculats a Eugeni d'Ors o a la literatura més renovadora a allunyar-se molts anys de la competició jocfloral. L'avantguardisme també es manifestaria contrari als postulats conservadors dels Jocs Florals per raons òbvies: la seva modernitat s'emparava en la voluntat de trencament i d'innovació. Així doncs els Jocs Florals s'anirien convertint en un reducte dels supervivents de la Renaixença, que retreien a les noves generacions pedanteria, suficiència i afany desmesurat de lucre (en alguns casos es reivindicava la dotació econòmica dels premis com una possibilitat de professionalització literària, com una voluntat de viure de la ploma). A més, a contrari, s'anaven identificant amb la tradició literària vuitcentista, postromàntica o realista, i promovien institucions, com l'Acadèmia de la Llengua Catalana, oposades a les emparades per la Mancomunitat de Catalunya, com l'Institut d'Estudis Catalans.

Un cas a part és la realitat literària a les Terres de Ponent. A Lleida, el missatge noucentista,

més enllà de la personalitat de Magí Morera, es va difondre inicialment a través, mal que sembli una contradicció, dels Jocs Florals. Havien nascut des de plantejaments progressistes i catalanistes. L'Associació Catalanista, esperonada gràcies a la patriòtica i generosa iniciativa d'un grup de lleidatans -entre els quals mereixen ser esmentats Frederic Renyé i Joan Bergós- els va instituir l'any 1895 amb un cos d'adjunts que tindria cura d'organitzar el certamen fins a l'any 1923. Aquesta institució desvetllaria el foment de la renaixença literària en terres lleidatanes gràcies a la presidència de personalitats tan destacades com Àngel Guimerà, Víctor Balagué, Mossèn Jacint Verdaguer, Narcís Oller, Joan Maragall, Ignasi Iglésies, Pompeu Fabra, Prudenci Bertrana o el mateix Josep Carner. A Lleida, però, tractant-se d'una perifèria cultural, no es produeix una poètica original. Encara es viu de la temàtica jocfloralista. No obstant això, l'esquema fonamental del Noucentisme serà assimilat en tots els àmbits. Entre altres raons, l'esforç personal d'alguns poetes que han obtingut la Flor Natural, com mossèn Anton Navarro, Magí Morera o Josep Estadella, ajudarà a revitalitzar Lleida com a capital cultural de les Terres de Ponent.

Aquesta capitalitat no entra en contradicció amb la puixança que ja han adquirit altres poblacions de la plana. La Mancomunitat de Catalunya ha exercitat una important tasca educativa i cultural, a la vegada que ha estès la consciència col·lectiva de catalanisme. En els certàmens celebrats a Juneda (1919), Artesa de Segre (1923), Mollerussa (1923) i Balaguer (1923) la presència de l'organisme oficial queda palès en la concessió d'algun premi important.

L'aurèola deixada pel certamen dels Jocs Florals de Barcelona encara es fa notar a l'interior. No obstant això, a les Terres de Ponent la cultura es mou encara en cercles reduïts. Es depèn molt de l'empenta d'alguna publicació local, d'alguna associació políticocultural o, a vegades, del prestigi d'escriptors de Lleida o Barcelona que fan arribar la seva influència a comarques. Aquests fets justifiquen que no hi hagi continuïtat en la convocatòria de certàmens jocfloralescos en les úniques poblacions que han celebrat la festa literària des de 1912 a 1923. Balaguer és l'única excepció en el temps: convoca, en l'interval de deu anys, dos premis dels Jocs Florals. L'un, al maig de 1912, amb la presència de Joan Maria Guasch (president) i de mossèn Anton Navarro (secretari); i l'altre, al mes de setembre de 1923, avalat pel prestigi de Josep Maria Millàs-Raurell i de Valeri Serra i Boldú. El folklorista urgellenc ja havia format part del cos de mantenidors dels Jocs Florals de Juneda i de Mollerussa.

Les altres poblacions lleidatanes, Agramunt, Juneda, Artesa de Segre i Mollerussa presenten el seu cartell dels Jocs Florals en una sola ocasió. L'èxit de la convocatòria depèn, bàsicament, de quatre factors: de l'equip humà que organitza l'esdeveniment cultural, de l'oferta econòmica dels premis en litigi, de la nòmina d'escriptors premiats i de les personalitats literàries convidades en funcions de jurat.

Artesa de Segre aposta per la presidència de l'escriptor Prudenci Bertrana. En canvi, la resta de poblacions valoren més el mestratge literari d'autors formats en el període de la Renaixença lleidatana, com ara Magí Morera i Galícia, mossèn Anton Navarro o Josep Iglésies Guizard.

Els escriptors lleidatans, llevat de mossèn Anton Navarro, Fermí Palau Caselles i Josep Iglésies Guizard, passen totalment desapercebuts en la nòmina de guanyadors de premis importants en els Jocs Florals celebrats des de 1912 a 1923 en terres urgellenques. En canvi, hi ha escriptors de la geografia oriental que s'han especialitzat en els premis jocfloralescos amb resultats altament satisfactoris. Entre els més guardonats, a banda dels poc coneguts Pere Salom Morera i Antoni Ollé Bertran, destaquen els noms dels poetes barcelonins Remei Morlius d'Andreu, guanyadora de l'Englantina a Balaguer, a Agramunt, a Juneda i a Artesa de Segre i d'Octavi Saltor, premiat a Artesa de Segre i a Mollerussa, i de l'escriptor mallorquí mossèn Llorenç Ribé que repeteix premis a Balaguer, a Juneda i a Mollerussa.

La voluntat de professionalització literària dels autors noucentistes, i gràcies als generosos premis en metàl·lic que ofereixen algunes poblacions en el seu certamen literari, esperona aquests joves escriptors a participar-hi assíduament. A banda d'adquirir un cert prestigi en el món de les lletres per haver guanyat algun premi important, l'incentiu econòmic els motiva a enviar alguna creació personal que, de retruc, pot elevar el llistó de qualitat del certamen convocat. Aquest és el cas dels Jocs Florals de Juneda, celebrats el dia 31 d'agost de 1919. Josep Carner hi va guanyar la Flor Natural. Guerau de Liost i Joaquim Folch i Torres hi obtingueren premis extraordinaris de poesia. Malgrat que el "príncep dels poetes" no es presentés personalment a recollir els guardons obtinguts, la festa literària tingué un ressò periodístic encara no igualable en cap de les convocatòries de Jocs Florals celebrades en terres urgellenques fins a les envistes de la Guerra Civil.

L'equip humà que organitza un certamen literari, a imitació dels que se celebren a

Barcelona i a Lleida, necessita un suport econòmic molt important. A més de la difusió encertada a través de la premsa local o nacional, alguna entitat, organisme o associació ha d'avaluar totes les gestions que s'han de dur a terme perquè hi participin tant els escriptors com el poble que viurà la festa literària. La literatura es barreja tot sovint amb les pretensions polítiques dels organitzadors. L'Ajuntament, la Diputació o la Mancomunitat de Catalunya acostumen a ser darrere de l'organització o, com a mínim, de l'oferiment d'algun premi ordinari o extraordinari. Els Jocs Florals de les comarques del pla, emmarcats cronològicament des de 1912 a 1923, es poden dividir en tres estils d'organització:

-Un tarannà institucional civil o eclesiàstic: és el cas de les dues convocatòries dels Jocs Florals de Balaguer. L'any 1912, dins de les Festes de Maig, el bisbat d'Urgell, la comissió oficial de festes de l'Ajuntament i la Diputació provincial convoquen el certamen amb motiu de la restauració del santuari del Sant Crist. Es fa difusió de la festa a través de la revista local *El propagador del Santo Cristo* i d'altres publicacions lleidatanes (*Lo Pla d'Urgell* de Bellpuig, *El País*, *El Pallaresa*, *El Correo Leridano*, *El Diario de Lérida* i *La Prensa*). L'any 1923 es convoca, en el programa de festes de la fira de setembre, arran de l'extraordinària romeria del Sant Crist. La revista local *Lletres Joves* hi col·labora oferint un objecte d'art al millor sonet a la Ciutat de Balaguer. Una altra població urgellenca, Agramunt, l'any 1912 opta per convocar els seus Jocs Florals a l'entorn dels torrons. La comissió de festes de l'Ajuntament, d'acord amb la iniciativa presentada per Joan Viladot, s'encarrega de les gestions administratives de la festa civil.

-Una associació de caire polític: és l'opció escollida pels Jocs Florals de Les Borges Blanques i Juneda. L'any 1912 el centre carlí o jaumista de la capital de Les Garrigues organitza, per al mes de maig, una vetllada política, literària i musical. Dins dels actes religiosos i cívics programa els primers "Juegos Florales Jaimistas" de Les Borges Blanques. La seva pretensió no és purament literària, sinó de propaganda dels seus ideals polítics. Mentre que el diari *El Correo Leridano*, òrgan oficial de la Comunió Jaumista de la província, fa una memòria exhaustiva de l'esdeveniment cultural, el corresponsal de *Lo Pla d'Urgell* de Bellpuig en fa una valoració crítica ja que considera que s'han apropiat d'un fet literari amb finalitats estrictament polítiques.

Darrere de l'organització dels Jocs Florals de Juneda, previstos per al 31 d'agost de 1919 amb motiu de la Festa Major local, hi ha l'Associació Nacionalista del poble, vinculada po-

líticament a la Lliga Regionalista. L'esperit que impera a la festa és estrictament literari ja que l'Associació encomana l'organització del certamen a la seva secció cultural. No obstant això, la majoria de premis són atorgats per personalitats polítiques del moment (Guillem de Boladeres, Josep Matheu, Joan Moles, Josep Maria Trias de Bes, Alfred Pereña, Eduard Aunós, Emili Galceran i Marian Jaques) i és convidat per a l'ocasió el president de la Diputació de Lleida i Conseller d'Ensenyament i Cultura de la Mancomunitat, el Sr. Romà Sol Mestre.

-Una publicació local: és el cas exemplar de les revistes d'Artesa de Segre i de Mollerussa. El dia 2 d'abril de 1923 el setmanari *Renaixement* -periòdic independent dirigit per Jaume Bosch Barrera- organitza els primers Jocs Florals de la població. Tot i que la difusió de la convocatòria del certamen recau principalment en la revista, hi ha diverses informacions que apareixen en diaris lleidatans com *El Ideal* o *El País* o, fins i tot, a la revista barcelonina *Catalunya literària*.

Al mateix any, la revista *Urgell-Segarra* -periòdic adherit a l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana- convida els poetes i prosadors de Catalunya a prendre part als Jocs Florals de Mollerussa que s'han de celebrar el dia 15 de maig amb motiu de la Festa Major. Es fa ressò de la festa la premsa local (*Urgell-Segarra*), la provincial (*El Diario de Lérida* i *El Ideal*) i la nacional (*El Día Gráfico*).

1923. Els Jocs Florals d'Artesa de Segre, de Mollerussa i de Balaguer.

-Crònica Targarina: arran d'un article sobre els Jocs Florals

Els batecs culturals que neixen des de l'associacionisme arreu de la geografia catalana es van afermant gràcies a l'entramat que ha sabut crear la Mancomunitat de Catalunya més enllà del centralisme barceloní. Diversos col·lectius treballen per consolidar la cultura a les seves poblacions. A vegades, ajudats per l'Ajuntament, a vegades, impulsats per iniciatives privades. Darrere de qualsevol esdeveniment cultural d'envergadura hi ha el relleu generacional, hi ha les ganes de trencar la rutina diària, hi ha l'interès per cultivar mínimament l'esperit del poble. La realitat d'uns Jocs Florals dignifica el patriotisme d'una població que encara fa perviure un dels símbols literaris marcadament catalans més enllà de les modes i els gustos estètics del moment. Aquest sentiment és la base d'alguna de les convocatòries del certamen jocfloral en terres lleidatanes.

Tàrraga s'interessa per l'embranchida literària que durant l'any 1923 s'està produint en poblacions properes a la seva àrea d'influència. Precisament al número setanta-set del setmanari *Crònica Targarina*, que correspon al dia 24 de febrer de 1923, hi descobrim un article que parla sobre els Jocs Florals. És firmat per R. Piqué Batlle. El cronista, esperonat per la convocatòria del certamen en diversos indrets de Catalunya, anima els targarins a celebrar anualment una festa a la Poesia.

"Ara que Catalunya es redreça i talment com llevant-se d'un somni cerca, afanyosa, allò que un jorn havia sigut la seva glòria, allò que havia sigut la seua excelsitud preuada; ara que pensa i viu una vida pròpia per virtut i gràcia dels seus nobilíssims fills freturosos de l'avençament llur per les vies altíssimes de l'espiritualitat, sorgeixen arreu, talment com un esclat de poncelles oloroses, noves Festes Espirituals, nous Jocs Florals que dignifiquen i glorien aquest tros de Terra nostra, Mare de Reis, Mare de Savis, Mare de Trobadors inspiradíssims que cantaren un jorn les seues glòries. (...)

Aquest esclat renovellador, aquesta nova renaixença de l'Esperit l'hem sentida i la sentim tots al fons del fons de la nostra ànima; i mentre veiem que la major part dels pobles catalans no poden sostreure's a expansionar l'espiritualitat llur, mentre veiem el desig que tenen tots d'amarar-se d'aquella llum puríssima brunyidament aureolada, sentim colpir als dintres tot el pes del nostre endarreriment espiritual i trobem a mancar aquelles Festes de l'Esperit de què hem parlat suara. Per això proposem amb tot l'entusiasme del nostre cor la celebració a Tàrraga d'una Festa de la Poesia, uns Jocs Florals que podrien organitzar-se cada any per la Festa Major de Maig o de Setembre, i que constituïrien, a ben segur, un èxit sense precedents, una festa a la qual el nostre Poble assistiria adquirint aquell amor a l'espiritualitat nostrada, aquella fortitud anímica que tant li manca (...)

Ara la veu està donada: cada patriota, cada targarí dels que ho són de cor, que hi contribueixi en la mesura de les seues forces, i el nostre avançament espiritual serà un fet que ens posarà al lloc que de dret ens pertany".

El seu entusiasme patriòtic no sembla pas que fou escoltat. Tàrraga no celebrà els Jocs Florals durant l'any 1923. Malgrat això, la revista targarina no deixà en cap moment de donar notícies sobre les convocatòries de Jocs Florals en altres poblacions lleidatanes. L'exemple el tenim al número 101 del dia 11 d'agost quan, a la secció del "Noticiari", comunica als seus lectors que ha rebut el cartell dels Jocs Florals de Balaguer amb motiu de l'extraordinària romeria al sant Crist. Tàrraga, però, va perdre l'oportunitat històrica de formar part de la nòmina de pobles urgellencs que l'any 1923 van tenir els seus particulars Jocs Florals.

-El setmanari "Renaixement" i els Jocs Florals d'Artesa de Segre

Per al segon dia de Pasqua, el setmanari *Renaixement* prepara els primers Jocs Florals

d'Artesa de Segre. Darrere de l'equip de redacció de la revista hi ha un col·lectiu de joves que volen fer conèixer la seva població arreu de la geografia catalana. L'excusa, en aquest cas, és la celebració d'un certamen literari. No és un fet casual que l'any 1923 Artesa de Segre pugui convocar uns Jocs Florals d'alta categoria. Des de l'any 1920 el poble viu una activitat frenètica. Diverses iniciatives comencen a tenir el seu fruit. Hi ha gent amb empena, amb ganes de progressar socialment, amb voluntat decidida i incansable de fer cultura. És per això que es fan les escoles noves, s'eixampla el camp municipal d'esports, s'edita una revista, s'instaura la Creu Roja a la població, es consolida la Festa de l'Arbre, es crea el Pomell de Joventut, i, es projecta la creació d'una biblioteca i un museu local.

La revista local, dirigida per l'escriptor Jaume Bosch Barrera, agafa el compromís d'organitzar els Jocs Florals. L'Ajuntament hi aboca molts esforços perquè sigui un èxit de participació. Hi ajuda el suport econòmic de la Mancomunitat de Catalunya i de personalitats del món de la política i de les lletres com ara Francesc Macià, Romà Sol, Josep Estadella, Eduard Aunós o Felip Rodés. El cos de mantenidors, convidats per a l'ocasió, és molt selecte: Eduard Aunós, Prudenci Bertrana, Ferran Colàs, Albert Aldavó, Pelai Martorell i, actuant de secretari, Jaume Bosch Barrera. Es nomena Reina de la Cort d'amor la senyoreta Elena Sol Ballespí, filla de Romà Sol, president de la Diputació de Lleida.

Gràcies a l'extensa difusió del cartell a través de la premsa lleidatana i barcelonina, s'arribà a comptabilitzar un total de 164 composicions que competiren en les modalitats tradicionals dels premis ordinaris (Flor Natural) i extraordinaris de poesia i prosa i d'un premi especial de música. Aquest darrer premi va provocar un comentari anecdòtic publicat a la revista *Catalunya Literària* de Barcelona del dia 25 de febrer de 1923.

"Organitzats per Renaixement tindran lloc aquests Jocs Florals per primera vegada. Formen el cartell la Flor Natural i disset premis extraordinaris entre els que n'hi ha vuit de tema lliure i un que ens ha fet molta gràcia. Un senyor que es diu Gustau Garcia Fernández demana que un premi ofert per ell, un cuplet amb lletra i música pel que es donarà (esgarriñin-se) la quantitat fabulosa de vint-i-cinc ptes, que partides entre el músic i el Poeta toquen a dotze i mitja per cap sense comptar que el viatge per anar a recollir el premi ja li costarà el doble puix té de baixar a Tàrraga i agafar un carruatge fins Artesa que hi ha cosa de vint-i-vuit quilòmetres. Que faci el compte aquest senyor i que s'hi fixi un xic més un altre cop."

Els diaris lleidatans *El Ideal* i *El País* van seguir molt d'aprop l'esdeveniment cultural. La

primera crònica de la festa literària va ser publicada al periòdic conservador *El País* en el número 12.876, l'endemà mateix de la celebració dels Jocs Florals. El reportatge en català va aparèixer publicat el divendres dia 6 d'abril al número 6.886 del diari republicà *El Ideal* de Lleida. El redactor de l'article va captar les impressions de la festa sense entrar excessivament en els detalls més anecdòtics. Es va limitar a fer una crònica objectiva de la festa literària. Un ball, una audició de sardanes, un sopar i una funció teatral completaren els actes culturals dels primers Jocs Florals d'Artesa de Segre.

Els Jocs Florals d'Artesa de Segre. 2 d'abril de 1923.

Impressió

"Artesa de Segre acaba de celebrar sos primers "Jocs Florals", donant a aquesta gaia festa tot l'esplendor i tota la magnificència, cosa que ens plau fer notar en honor de les lletres catalanes i de la pròpia vila, oberta als vents de la cultura i de la civilització. Dels pobles de la rodalia acudí molta gent. Els carrers d'Artesa es veieren per aquest motiu ben concorreguts.

Dits "Jocs Florals" foren organitzats pel periòdic local "Renaixement", que dirigeix el jove i conegut literat en Jaume Bosch i Barrera, que ha sigut l'ànima de la gaia festa i a la que no pogué assistir per trobar-se malalt.

Es reberen 164 composicions, essent els donadors de premis, en Felip Rodés, Mancomunitat de Catalunya, en Daniel Riu, en Francesc Macià, n'Eduard Aunós, en Romà Sol, en Josep Estadella, n'Antoni Gabarró, en Manuel Marín, en Ramon Solé, en Josep Maria Viladot, n'Eduard Bosch, en Josep Boldú, en Joan Aldavó, en Lluís Santaegúènia, en Gustau Garcia (Otto de Gar) i n'Àngel Plens.

Formaven el jurat qualificador: n'Eduard Aunós, en Prudenci Bertrana, en Ferran Colàs, n'Albert Aldavó, en Pelai Martorell i en Jaume Bosch i Barrera.

La festa

En el teatre de la societat "La Dàlia Blanca" i a les sis de la tarda del dia 2 d'abril del corrent, dilluns de Pasqua, donà començ la festa. Al local no hi cabia pas una persona més. Hi havia esplèndida il·luminació. L'escenari es trobà adornat amb totes les de la llei. En la taula del jurat hi havia n'Eduard Aunós, n'Albert Aldavó, en Pelai Martorell i en Ferran Colàs, que actuava de secretari. En la de les autoritats hi havia, amb l'alcalde Sr. Solé, en Romà

Sol, president d'aquesta Diputació; el tinent de la guàrdia civil, el Dr. en Joan Llorens, veritable entusiasta de les lletres catalanes i altres. Una banda del poble amenitzà l'acte.

Oberta la festa pel Sr. Alcalde, n'Eduard Aunós pronuncià, com a mantenidor, un eloqüent discurs, glossant els conceptes Llengua, Bellesa i Pàtria. Fou molt aplaudit. Seguidament, el Dr. Ferran Colàs, metge d'aquesta ciutat, llegí les composicions premiades. Oberta la plica que contenia el nom de l'autor de la poesia premiada amb la "Flor Natural", concedida al títol "De l'amor incomprès", lema "Dubte", resultà ésser el nostre company en Fermí Palau Casellas, qui anà a buscar a la regina de la festa, la distingida i xamosa senyoreta n'Elena Sol, filla del President de la Diputació en Romà. Del braç del poeta, anà la regina a ocupar son sitial, enmig d'una xardorosa ovació, acompanyada de sa cort d'Amor, integrada per les senyoretetes na Maria Jordi, na Modesta Plens, na Carme i Lluïsa Aldavó, na Mercè Triginer i na Carme Guàrdia. Feren de patges les angelicals nenes Francesca Ros i Aracels Ribalta.

En Fermí Palau llegí la poesia, valent-li forts aplaudiments.

Foren els principals guanyadors de premis en Pere Salom Morera, en Domènec Juncadella, n'Antoni Ollé Bertran, na Remei Morlius d'Andreu, n'Octavi Saltor, Fra Serapi Maria Niubó, Lluís Bertran Pijuan, na Guadalupe Badenes, en Moisès Aran, en Nadal Puig i altres.

Tenim de mencionar als amics en Lluís Farrús, que s'emportà el premi musical de 50 pessetes, de n'Eduard Aunós, amb la seva hermosa sardana "Renaixement" i en Josep Casamajó, que guanyà 25 pessetes amb son bonic conte "El dragó i el petit Jordi".

En Prudenci Bertrana pronuncià un magnífic discurs de gràcies, glossant les excel·lències de la terra empordanesa en paràgrafs plens de forta catalanitat.

Ball i audició de sardanes

A casa del farmacèutic n'Albert Aldavó es celebrà, abans de sopar, un lluit ball i audició de sardanes pels joves premiats Srs. Farrús i Puig, assistint-hi alguns poetes premiats, amb la regina de la festa, sa preciosa germana na Delfina Sol, i senyoretetes de la Cort d'Amor i altres de la població.

El sopar

Al sopar dels Jocs Florals hi assistiren uns seixanta comensals. Fou celebrat en l'acreditada fonda d'en Manuel Plens, d'una manera

Text poètic
"De l'amor incomprès"
de Fermí Palau
El Ideal
núm. 6.885,
5 d'abril de 1923,

esplèndida servint-lo les seves xamoses filles, amb la deliciosa Genoveva. Al destapar-se el xampany parlaren en Domènec Rúbies, mossèn Baró, Fermí Palau Casellas, en Pelai Martorell, en Prudenci Bertrana, n'Eduard Aunós i finalment en Romà Sol. Cal fer notar un Visca Catalunya! d'en M. Décano, castellà, que li valgué força aplaudiments. S'acordà comunicar a en Jaume Bosch i Barrera l'èxit de la festa, com ànima que fou de sa organització.

La funció patriòtica

Per la notable companyia que dirigeix en Joaquim Viñas, es celebrà a la nit una funció patriòtica en honor dels poetes premiats, posant-se en escena "L'endemà de bodes" d'en Pous i Pagès, i "Tot cor!" d'en Eduard Aulés.

En resum, una festa complerta, que deixarà bon record com a digne homenatge a les lletres catalanes."

La Flor Natural anà a parar a mans d'un poeta lleidatà: Fermí Palau Casellas. És el cas d'un poeta de poesia amable, de tema amorós, sincer, d'un amor serè, candorós, que canta la terra, l'horta, la placidesa de la gent. L'expressió de la paraula neix, tot sovint, de la seva vocació de mestre. Ell es donà a conèixer als Jocs Florals. Va participar en infinitat de certàmens d'arreu de Catalunya. Fins i tot, recollí diverses vegades la Flor Natural: a Balaguer (1923), a Manresa (1930), a Lleida (1932)... Els Jocs Florals d'Artesa de Segre, però, testimoniaven el punt de partida d'un nou poeta lleidatà que, tot i viure immers en l'aurèola noucentista, enyorava la poesia de Verdguer i de Maragall.

-La vitalitat cultural de Mollerussa i els seus Jocs Florals

Mollerussa, als anys vint, encara és un poble petit. La seva vitalitat cultural, però, sorprèn notablement. En el període polític de la Mancomunitat de Catalunya (1914-1925), es comptabilitza un total de nou publicacions locals i comarcals diferents, redactades sempre des de Mollerussa. Hi ha hagut diversos factors socials que han afavorit el creixement econòmic i cultural de la població. Alguns d'aquests factors arrenquen de finals del segle XIX. Sense entrar en una anàlisi aprofundida de la modernització de Mollerussa, apuntaríem aquells fets transcendents que havien d'afavorir el seu desenvolupament. La construcció del canal (1861) i la instal·lació de les oficines de la Casa Canal van eixamplar l'àrea d'influència de Mollerussa; el Sindicat General de Regants també s'establí a la població, i en endavant, no tan sols qualsevol problema relacionat amb

Sacció Literària

De l'amor incomprés

Lema: Dubte.

(Poesia d'En Fermí Palau Casellas, que obtingué la flor natural i 100 pessetes, en els «Jocs Florals» d'Artesa de Segre).

*No se que ho fa! Be cerco la drecera
per a anar cap a tu sense rezel,
mes jo crec que no ho soc el que abans era;
d'un cop, s'encent i apaga el meu anhel.*

*Abans—be prou que ho se—quan et parlava,
tot jo era en alegria transformat,
I els teus mots a tot hora jo anyorava,
i haguera romàs sempre al teu costat,*

*I sentia a dins meu el goig del vlure,
com un cant eternal de joventut
I hi veia tot un cel en ton somriure
i em devenia goig tota Inquietut.*

*Avuf, l'encfs de coses deslljades
Ja s'esvaeix en ml. No se que ho fa!
Sols sé que ja no hi veig en tes mirades
el clar amor d'un jorn, que Insecur va*

*el meu cor, com vaixell que no te certa
la ruta que ha de fer, que sense nord,
va mar endins, sense veure's de coberta
si podrà fellsment arribà a port,*

*si vindrà, tot de sobte, una tempesta
i el farà anar a fons, sens remissió,
o si ovirarà un jorn, amb clams de festa,
la terra de la seva promissió.*

*Es una incertitut per ml telxida
sense cap fonament? No ho sé! No ho sé!
Sols se que és perillós perdre la brida
del corcer de l'amor; que sense frè*

*va el meu, amb la crinera empolcegada
de tant cercar dreceres amb dalli,
sense trovar en lloc la veu aijsiada
que apaibagui l'aspror del meu neguit.*

*No ferelxi's mon cor amb la tortura
d'un somriure Insecur, que en mon camí,
d'un cop hi veig plaer i desventura
i rialles i plors. Mes jo et se di*

*que aixó malgrat, jo et vul. Jo et trovo hermosa,
perque mon dubte encara subsisteix
I oviro enllà la ruta venturosa
d'un goig que a dintre meu encara glatelx,*

*perque en ml hi resta encara l'esperança
d'uns mots que tú em diràs, resoltament,
I que han de dū a mon cor llum de bonança
o be hi han d'abocar fel de turment.*

*Dis-m'ho ben clar, si em vols. La vida meva
subgecta a aquell amor per ml Incomprés,
és corcer desbocat, corcer sens treva
Dis m'ho ben clar. No em facis sofrir més.*

FERMI PALAU CASELLAS.

el reg hi havia de ser resolt, sinó que també s'hi celebraven les subhastes dels novens, és a dir, de la novena part dels fruits que la Companyia del Canal tenia dret a rebre a canvi del servei d'aigua. També hi contribuïren l'establiment d'una estació de ferrocarril del nord (1854), la creació de la Fira de Sant Josep i la instauració del mercat setmanal dels dimecres l'any 1872, la instal·lació de la Forestal d'Urgell (1890), la creació del ferrocarril de via estreta, "el carrilet", entre Mollerussa i Balaguer l'any 1901 i la construcció del canal auxiliar l'any 1929.

La industrialització creixent, sumada als serveis creats anteriorment, constituïren les bases d'aquesta nova Mollerussa que s'anava transformant. A conseqüència de l'augment progressiu de la població i dels negocis va aparèixer una petita burgesia i un determinant ambient cultural que va fer possible que a partir de 1900 es comencés a editar premsa local, que l'any 1905 es fundés la Societat l'Amistat i que al 1923 se celebressin els primers Jocs Florals de la seva història.

Darrere d'aquesta fita literària hi ha el sentiment patriòtic que anima l'equip humà de la revista *Urgell-Segarra* a organitzar uns Jocs Florals a Mollerussa. Un dels seus col·laboradors habituals, Isidre Cuberes Costa, en un article intítulat "La catalanitat de Mollerussa" -publicat el dia 25 de febrer de 1923- analitza el procés de catalanització que està experimentant Mollerussa. A banda de constatar l'avenç del català al carrer, reconeix la feina feta per entitats, associacions i organismes en benefici de l'ús de la llengua catalana. A Mollerussa s'hi han constituït comissions delegades de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana i de Nostra Parla. El Pomell de Joventut "Bon cop de falç" hi organitza actes culturals i religiosos. L'Esbart Dansaire i l'orquestra-banda municipal fan actuacions arreu de la comarca. A Mollerussa s'hi ha celebrat darrerament la Diada de la Llengua Catalana amb un notable ressò arreu de Catalunya. Tot això es fomenta des de les pàgines de la revista que ha d'organitzar els Jocs Florals i que ha estat el primer periòdic de les Terres de Ponent que s'ha adherit oficialment a l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana. La convocatòria d'aquest certamen jocfloral esc neix amb la intenció de consolidar l'esperit de catalanitat irrenunciable del poble mollerussenc.

Aquesta revista d'àmbit comarcal es defineix com un periòdic quinzenal defensor dels interessos d'Urgell i la Segarra. Neix el 29 de setembre de 1918 i desapareix del panorama periodístic lleidatà el dia 23 de setembre de 1923. Raons alienes a la seva voluntat i a la

seva immillorable situació econòmica van obligar a suspendre-la de manera definitiva. Respirava un tarannà catalanista i abarcava des de treballs literaris, articles d'agricultura i de temes socials fins a correspondència i notícies locals i comarcals. Precisament la festa dels Jocs Florals havia de ser un dels últims esdeveniments culturals que donaria a conèixer arreu de la geografia catalana, mesos abans de l'implantament de la Dictadura de Primo de Rivera a tot el país.

El dia 25 de febrer de 1923, la revista *Urgell-Segarra* publica el cartell dels Jocs Florals de Mollerussa per al mes de maig, fent-los coincidir amb el primer dia de la seva Festa Major. Ofereix els tradicionals premis ordinaris: la Flor Natural, l'Englantina i la Viola. El premi anomenat d'honor i de cortesia és ofert per la pròpia revista. El guanyador, seguint els costums establerts en les festes del Gai Saber, triarà la dama, la qual, un cop proclamada Reina de la Festa, lliurarà els altres premis. L'Englantina, tal com s'havia acordat en el ple municipal del dia 17 de gener, anirà a compte de l'Ajuntament de Mollerussa. I la Viola, justificada per la temàtica religiosa, serà assumit per mossèn Joan Pintó Cases, arxiprest i rector de la parròquia mollerussenca. La junta directiva de la sala d'espectacles de la Societat "Foment d'Urgell", lloc on es farà la festa literària, notifica als seus organitzadors, el dia 8 d'abril, que "la cinta barrada que ha d'enllassar la Flor Natural ha sigut ja comprada i cuida del dibuix i treballs de brodat la distingida i respectacle Professora de les Escoles Oficials na Teresa Clara de Guiu". El jurat tenia la potestat de concedir un accèssit en l'apartat dels premis ordinaris.

Tot i que a les bases ja s'avança que no s'adjudicarà cap accèssit a l'apartat de premis extraordinaris, l'organització ha previst un total de dinou guardons, entre objectes d'art, col·leccions de llibres i diners en metàl·lic. És anecdòtic, potser, però fa gràcia comptabilitzar la quantia total que es pensava oferir als premiats: 1.100 pessetes, més la mitja unça d'or que oferia el Sr. Josep Comes, notari de Mollerussa. A l'hora de la veritat, pel fet que hi hagué alguns premis declarats deserts, l'organització s'estalvià de concedir un total de 350 pessetes.

La bona disposició del poble mollerussenc perquè el certamen arribi a obtenir un èxit sense precedents a la comarca es deixa veure en les entitats que ofereixen premis extraordinaris. Hi anotem la Forestal d'Urgell, la Societat Recreativa l'Amistat, el Foment d'Urgell, el Centre Republicà, l'Acadèmia Montserratina, la Societat Mir, Escolà i companyia, la Societat del Canal d'Urgell i el Sindicat General de

Regs. A diferència d'altres poblacions que havien organitzat els Jocs Florals, el pes del món polític és molt més secundari. Hi anotem el compendi d'obres de mossèn Costa i Llobera i Miquel S. Oliver ofertes per la Mancomunitat de Catalunya, les cinquanta pessetes concedides pel conseller i president de la Diputació Sr. Romà Sol a la millor poesia que canti l'obra patriòtica que realitzen els orfeons a Catalunya i els objectes d'art del diputat a Corts per Lleida, Sr. Salvador Canals i del diputat de la Mancomunitat, Sr. Alfred Perenya. L'estament eclesiàstic, per la seva part, hi té un paper destacat. A banda del premi ordinari de la Vio-

la, el bisbe de Solsona, Valentí Comellas, i els sacerdots de l'arxiprestat ofereixen dos premis de setanta-cinc pessetes. En el segon cas, es vol premiar -fent tasques d'apostolat a través de la literatura- "el treball en vers que amb més ironia descriu els estralls del joc a la Comarca".

L'editorial de la revista *Urgell-Segarra* del dia 22 d'abril es felicita col·lectivament de l'èxit que ha merescut el cartell, ja que s'han superat en escriure les previsions inicials dels organitzadors del certamen. S'han rebut 143 composicions. El prestigi i la popularitat dels membres

ANY VI	MOLLERUSA, 6 DE MAIG DE 1923	NÚM. 117
Primer periòdic adherit a l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana · Sortirà cada 15 dies		
PREU DE SOTSCRIPCIÓ: UN ANY 4 PESSETES Pagament a la bestreta	REDACCIÓ: Plaça Major, 3 - Telèfon 114 ADMINISTRACIÓ: Llibreria Dalmaes, T. 151 - IMPREMTA: Ferrer i Busquets. 18	Dels articles en son responsables llurs autors no retornant-se els originals

JOCS FLORALS DE MOLLERUSA

Organitzats per la revista URGELL-SEGARRA

VEREDICTE

○ ○ ○

- FLOR NATURAL.—N.º 28. L'Amorosa recança. L. Glosa.
Accèssit.—N.º 38. Cant d'Esperança. L. Anacreòntica.
- ENGLANTINA D'OR.—N.º 75. El Guerrer mitrat. L. El bisbe els va beneïr amb la ma dreta i esquerra.
Accèssit.—N.º 74. Gloses de pagesia. L. Barroc estil.
- VIOLA D'OR I D'ARGENT.—N.º 143. Col·loqui de vigília.
Accèssit.—N.º 41. El rector nou.
- PREMI DE D. MIQUEL IBERN.—N.º 108. Dues cançons.
- PREMI DE LA S. A. LA FORESTAL D'URGELL.—Es divideix per meitat entre les composicions números 111 A l'arbre. L. Mon cor estima un arbre, i número 93 Elogi de l'arbre. L. Oh, el bell arbre!
- PREMI DEL SR. BISBE DE SOLSONA.—N.º 3. Balada de Festa Major.
- PREMI DE «L'AMISTAT».—N.º 63. Glosa. L. D'aire popular.
- PREMI DEL «FOMENT D'URGELL».—N.º 47. Per la prosperitat de un poble. L. Les divisions maten els pobles.
- PREMI D'UN SUSCRIPTOR D'«URGELL-SEGARRA». — N.º 21. Segarra enllà. L. De la col·lecció «Rutes».
- PREMI DE LA MANCOMUNITAT DE CATALUNYA. — N.º 103. A uns nuvis. L. L'enhorabona del bell carrer.

que integren el jurat qualificador dels Jocs Florals també ha contribuït a alçar el llistó de la qualitat dels treballs presentats. Presideix el jurat l'escriptor Magí Morera i Galícia. L'acompanyen en funcions de vocals-mantenidors, mossèn Àngel Garriga Boixader, Manuel Folch i Torres, Lluís Tintoré Mercader, Valeri Serra i Boldú i Josep Iglésies Guizard. Actua de secretari Manuel Solà Pou.

El veredictes del jurat es publica a les pàgines de la revista *Urgell-Segarra* el dia 6 de maig i als diaris lleidatans *El Diario de Lérida* i *El Ideal*, els dies 9 i 11 de maig respectivament. En la memòria del secretari, s'hi deixa constància de tres fets significatius: que el nombre de composicions rebudes és importantíssim si es té en compte les circumstàncies de temps que han rodejat els preparatius de la festa, que Mollerussa pot estar satisfeta del resultat de la seva crida als poetes i prosistes catalans ja que no sols han respost esplèndidament per la quantitat, sinó també per la qualitat dels treballs i que, malgrat haver deixat deu premis extraordinaris deserts, aquest certamen "ha contribuït a donar una nova empena al ressorgiment cultural i patriòtic de Mollerussa i de Catalunya".

Mentre al ple municipal del dia 8 de maig s'acordava "que el Ayuntamiento asista a la Fiesta de los Juegos Florales que se celebrarán el próximo día 15", els organitzadors - a través de la revista local- convidava els mollerussencs a participar a la festa literària dels Jocs Florals al Teatre Foment. L'acte estava programat per a les tres de la tarda. L'entrada era pública i gratuïta sempre que s'hagués demanat una invitació als redactors de la revista *Urgell-Segarra*.

La revista mollerussenca dedicà un número especial als Jocs Florals de la seva vila. És el número 119 del dia 3 de juny. Isidre Cuberes, redactor de la major part de cròniques sobre l'esdeveniment literari, fa una editorial apassionadament patriòtica.

"(...) Mollerussa ha donat davant de Catalunya la justa sensació de la seva forta espiritualitat retent homenatge esplendent a la Poesia Catalana, i la nostra Pàtria, mitjançant els seus poetes, ha consagrat definitivament nostra vila regina predilecta de la Plana d'Urgell, admetent-la ensems en el cercle espiritual dels pobles escollits, dels pobles dignes, dels pobles grans, dels pobles d'ànima purament bella i catalana..."

Les intimitats de la festa, la memòria del secretari Manuel Solà, els discursos del president Magí Morera i Galícia i de Manuel Folch i Torres i els poemes premiats ("L'amorosa recança" d'Octavi Saltor, "El guerrer mitrat" de mossèn Llorenç Riber i "Col.loqui de vigília"

de Joan Solervicens) van il·lustrats amb fotografies dels principals protagonistes de la vetllada literària. El número següent de la revista arrodoneix la seva secció literària amb altres textos premiats als Jocs Florals: "Cançó d'esperança" de Joan Povill, "El decàleg del bon català" d'Isidre Cuberes i "Elogi de l'arbre" de Josep Parareda, rector de Banyoles.

La Festa Major de 1923 de Mollerussa començava amb la pompositat i solemnitat dels Jocs Florals. El Teatre Foment s'havia engalanat per a l'ocasió. La festa literària havia congregat gent de Mollerussa i comarca. Isidre Cuberes ens relata la crònica del dia 15 de maig, primer dia de Festa Major. És la festa de Maig, la festa de la Poesia per excel·lència.

La festa

"Tingué efecte al saló teatre de la Societat Foment d'Urgell, l'escenari de la qual estava bellament agençat i tota la sala esplèndidament il·luminada i exhornada amb drap barrat català.

Als dos costats del tron destinat a la Regina hi havia les dues presidències, les quals foren ocupades l'una pel Jurat qualificador presidit per l'eximi poeta lleidatà i diputat a Corts per Barcelona en Magí Morera i Galícia i els demés components Srs. Manuel Folch i Torres, Lluís Tintoré i Mercader, mossèn Àngel Garriga i Boixader, Valeri Serra i Boldú i el secretari Manuel Solà Pou; i l'altra per les autoritats locals, sr. Batlle, en Jaume Culleré Tribó, jutge municipal, n'Antoni Berengué, sr. Rector-arxiprest, Rnt. Joan Pintó, caporal de la G.C. Hipòlit Vives, i el conseller Sr. Josep Bohigues, els quals a l'entrar al saló foren llargament ovacionats per l'enorme concurrència que omplenava de gom a gom fins a vessar la grandiosa sala del Teatre.

Apaivagats els aplaudiments s'aixecà el sr. Batlle pronunciant les sacramentals paraules "s'obre la festa" i tot seguit l'il·lustre president del jurat pronuncià el bellíssim parlament que extractem en altre lloc, el qual fou interromput diverses vegades amb grosses ovacions. És impossible fer un extracte ni tan sols aproximat de l'eloqüentíssim parlament de l'excels poeta, tampoc podem publicar-lo íntegrament, com voldríem, car el Sr. Morera té el costum de no escriure els seus discursos, cosa que lamentem de debò en aquesta ocasió per veure'ns així privats l'assaborir les delícies de tan brillant oració amarada tota ella de fervor apologetica i del més pur i enlairat amor patri. Tant al començar com a l'acabament del discurs fou carinyosa i llargament ovacionat.

Seguidament el secretari del jurat en Manuel Solà llegí l'escaient memòria que publiquem

El Día Gráfico.
 Barcelona, dissabte
 19 de maig de 1923.

en altre lloc del periòdic, fent en la mateixa un acurat judici de les composicions premiades, donant a conèixer els noms dels autors premiats.

Al descloure la plica que contenia el nom del guanyador de la Flor Natural resultà ésser el distingit i jove poeta barceloní n'Octavi Saltor, el qual fou saludat amb una carinyosa ovació que es perllongà mentre l'agraciat, acompanyat de l'il.lustre President del Jurat i dels components Srs Folch i Torres, Tintoré i Mercader i Serra i Boldú anà a fer ofrena del premi d'honor i cortesia a la distingida dama que designà per Regina de la Festa na Beatriu Hernández d'Ibern, la qual, del braç del poeta, fou acompanyada al tron reial seguida de la Cort d'amor formada per les simpàtiques i distingides pomellistes de la vila Srtes. Alba Minguell, Empar Andreu, Maria Cases, Antònia Roca, Carme Tarrós, Francesca Vilanova, Teresa Culleré i Maria Domingo, les quals anaven acompanyades dels referits Srs i de distingits joves de la Comissió d'obsequis.

Al pas de la règia comitiva, tot el públic, a peu dret, aplaudia calorosament mentre l'orquestra executava la marxa de Joan I. Actuaren de patges reials les xamoses nenes Dolors Culleré i Josepa Fages. Apaivagada l'ovació el batlle Sr. Culleré procla-

mà Regina de la Festa a la referida dama, i el poeta guanyador llegí amb veu alta la poesia premiada, la qual li valgué una altra forta ovació. L'Englantina d'or, ofrena del Magnífic Ajuntament, correspongué a l'il.lustre Mestre en Gai Saber, mossèn Llorenç Riber, el qual després de rebre el premi de mans de la Regina llegí també la seva poesia, essent també forta i carinyosament ovacionat. La Viola d'or, ofrena del digníssim sr. Rector-Arxioprest mossèn Joan Pintó fou guanyada pel jove i distingit poeta barceloní en Joan Solervicens, qui fou ovacionat també com els anteriors al llegir la seva composició.

Els tres accèssits els guanyaren en Joan Povill Adserà, en Josep Ponts i Tió i n'Antoni Busquets i Punset respectivament, essent llegits i aplaudits fortament els seus treballs.

Dels premis extraordinaris en foren guanyadors els distingits Mestres en Gai Saber, mossèn Llorenç Riber i en Manuel Marinel.lo; els coneguts i prestigiosos poetes mossèn Francesc Gay, mossèn Josep Parareda, n'Antoni Busquets i Punset, en Josep Pujades, en Joan Arús i en Fidel Riu i Dalmau; i els coneguts escriptors n'Antoni Mercadal i en Ramon Saladrigues i el nostre estimat amic i company n'Isidre Cuberes Costa, essent tots fortament aplaudits. Després del repartiment de premis el prestigi-

L'Amorosa Recança

Glossa

(Flor Natural als Jocs Florals de Mollerusa de MCMXXIII)

«Roseret de roses blanques,
perquè et deixaves collir?»
Quina mà, clara o colrada,
se t'ha endut abans de mi?
El sol t'amanyaga encara,
o bé l'ombra et fa llanguir?
Floreix encar la rialla
sobre el llavi carmesí,
o es tanca com font eixuta
en la tristor del camí?
Qui ho sap! —la donzella amada—
vers on degueres partir!
Tanta amor com et servava
i no haurà pogut florir!...
Dessota d'una ombra fresca
ton esguard em va ferir.
S'estremien tes pestanyes;
—l'ombra tremolava així—.
Si jo una paraula et deia
només, dessota l'ombrí,
prou que els teus ulls m'entengueren,
mes no hi vaig saber llegir.
L'endemà, deixí la vila;
passà el temps sense cruixir,
i ara et trobo maridada:
—per més goig o més sofrir;
per encendre't més la galta
o saber-la emmusteïr—.
Quin marit se t'emmenava
que t'hi vares abellir?
T'apeixa encar amb mots dolços,
o ja et cuida a espaordir?
Un cel blau o un de tempesta
cobricel·la el teu destí?...
Qui pogués endevinar-hol
—per cercar-te o per fugir—.
Fugir, si la joia et bressa,
que ja mon cor t'es coixí,
i sapiguent que ets sortada
l'amargó em serà llamí.
Cercar-te, si el plor t'amara,

i arrabassar-te el partir,
i dí als teus pesars que vinguin
tan sols a punxar-me a mi,
que ets un roser massa tendre
perquè ré et pugui garfir.
Mes, feliç o dissortada,
tant si la mà que et collí
era clara o era bruna,
jo et dic pensant en l'ahir:
«Roseret de roses blanques,
perquè et deixaves collir?...»

OCTAVI SALTOR

N. OCTAVI SALTOR
Guanyador de la Flor Natural

MOSSÈN LLORENÇ RIBET
Guanyador de l'Englantina

El Guerrer mitrat (†)

El bisbe els va beneïr amb la mà dreta i l'esquerra...

I

Dins la capella obscura
no hi guaita el dia clar;
no cau sobre la tomba
la sang del finestral;
amb purpra tenebrosa
l'abriga el jorn foscant...
Ulls fits, dins les tenebres
furgueu, ho catalans,
i amb vostres esguards àvids
les ombres foradant!

II

Magnífic, niltra en testa,
la crossa de biaix,
la dura mà anellada,
callosa dintre el guant
tombat calmós d'esquena,
drapat del pluvial,
a un recó del temple
el bisbe feu son jaç,
tot agreujat de gloria,
d'anyades agreujat.

Fou Fill del Trò; ses gestes
l'Història han fatigat;
ses armes foren ígnees,
son zel fou crepitant,
ardit més que les ales
acèrrimes del llamp.
Quan de temuda mitra
son ample front voltat
s'alsava en la batalla,
fugien els alarbs.
El dia de Las Navas,
sota el gran sol cremant,
armat d'espasa nua
son bras llampeguejà.
Anà a les Majorettes
amb Jaume el Conquerant;
seguí a on sevulla
el vol del drap barrat...
Sabeu aquella terra
on *els gessamins fan*
la flor tan gran e ampla
que Pere IV l'amà,
l'amic de belles pompes
i ceremonial?
Reialme de València
tú ens vulles recomptar
com era infatigable
i era feixuc son braç.
Va retre Burriana,
Penyíscola expugnà
que els llamps amb major ímpetu
fulminen els cimais...

III

Verídic l'epitafi
díu en llatí marçit
les ínclites lloances
del Bisbe sebollit:
en guerra formidable,
en pau amagadís
com una violeta
entre l'herbei d'abril.

Vestia dotze pobres
amb blancs vestits de lli,
servia als dotze pobres
en taula, el pa i el vi:
al cint la tovallola,
suau com Jesucrist,
sa noble mà anellada
rentava els peus humils
nafrats de les espines,
cansats dels llargs camins...
Als peus dels dotze pobres
se feu petit, petit...
i un dia la gran Ombrà
callada l'engolí...

IV

Sobre un coixí de marbre
reposa el cap crismat;
set segles que hi reposa,
i el màrbre s'enfonsà;
fidel jau a ses plantes
i vigilànt el cà;
potser vigila encara
la crossa pastoral.
Un aspre són de ferro
els ulls li té tancats;
la mort, amb ses cadenes,
les mans li encadenà;
i el cor, amb ritme enèrgic,
el pit no polsa, ai las!

—D'aquesta són terrible
perquè no us despertau?
Qui trista a vostra tomba,
són vostres Catalans.
Considerant l'oprobri
del Temple i del Casall
Qui ens guiarà a la lluita?
Qui ens hi beneirà?
Perquè dormiu encara?
Cuitau a redreça-us;
la mitra el cap crissi,
els ulls siguin fanals,
un trò sigui la boca;
desanrampau el bras,
i alsant-lo en nom del Pare
del Fill i Esperit Sant
solemne beneiu-nos
amb totes dues mans!

MOSSÈN LLORENÇ RIBER

Mestre en Gai Saber

(*) Històric. Aquest Bisbe és el de Barcelona, Berenguer de Palc soterrat en aquella Seu, dins la fosca capella de Sant Miquel Arcàng

JOAN SOLERVICENS
Guanyador de la Viola

Col·loqui de vigília

Al damunt l'ufanor d'un prat lluent
i agemolida amb un tirat d'ovella
reposa la masía.

Es la masía aquella
del menjadó espaiós i ben-olent
que té, a la porta, la creueta pia
del Diumenge de Rams,
espantall de diables i de llamps.

Un jorn, a l'hora en qué Ponent, cruel,
fendia amb son punyal el pit del cel,
i un núvol, compadit de la ferida,
eixugava els carrols amb son cotó,
amb veu humil i recullida
parlà l'il·lusió:

—Oi la padrina que demà
em jaquireu, si el dia apunta clà
i no menaça la tempesta,
vostra blanca caputxa de satí?
Demà de bon matí

m'en vull anà a la festa
de l'aplec a la Verge del Camí
—Ohé! ja la pots prendre a bell seguit,
és flairosa d'espígol i de menta....

O l'aplec! Quan jo havia més dalit
m'en hi anava cada any, tota contenta
i alliberada de trauts i abrulls,
amb la mare que era llavors com tu
—potser tenia un blau més viu als ulls
i un or menys llampurnant sobre la trenal—
Ens enfilàvem, amb un pas segú,
pel camí que faldeja la carena,
aquell camí enfardat de fulleraques
on avui el baillet menà les vaques.
I valentes domtàvem l'espadat
sens plant ni xiscle,
portant damunt el llavi assedegat
un tany de farigola o de llentriscla
d'aquella que s'ajassa pel vorell
del tirany, i dón' força i ardidesa...
—Vos devieu tenir tota la pell
de les galtes encesa
igual que una cireral
—I el meu cos era ferm a l'escomesa
i plé d'aquella vida que comença
de freds i sols, i era
lliure de patiments i defallença,
a l'edat renouera
dels antulls i les balles
i dels gipons brodat i les rialles..!

La llum en l'horitzó s'apaibagava
bo i abrandant una clapa de pins,
El crepuscle de fora sospirava....
el crepuscle de fora i el de dins.

—Anàvem a l'aplec....

—Quin goig tot d'una
deu fer, padrina, veure en el pujol
enllà d'enllà l'ermita bruna!
—I rebre la carícia d'una engruna
de gralla i flabiol,
dementre són més rics els ginestells
i la calma del cel es més oberta
i canten els ocells
el dolç auguri d'una joia certa,
i el cor et frisa per pregar, devot
com una llàntia, prop d'aquella Verge
que és amorosa i es condol de tot
amb la bondat que per la faç té asperge...
—Digueu-me, l'àvia, hi voleu veni?
Ensellarem l'ègua més jove..!

Mes la padrina no digué que si...
La noia compregué una dolor nova:
la dolor del record
que té un perfil semblant al de la mort.

I sonà el bés d'anar al llit.
La pubilla sortí a la balconada;
hi havia, en la tenebra de la nit,
una inmensa florida d'estelada.
Feia un poquet de vent.
Del bosc venien melodies boges
i un càlid sò com dels bordons d'argent
de l'orquestra invisible de les gojes.
I gualtant un estel en llunyania
la noia s'adormí:
talment el llum petit de la masía
on hi viu el donzell que farà via
a l'aplec de la Verge del Camí....

JOAN SOLERVICENS

ós Mestre en Gai Saber Sr. Folch i Torres llegí el discurs de gràcies que extractem en altre lloc, el qual fou molt aplaudit durant llarga estona, donant-se l'acte per acabat.

A l'Església Parroquial

Immediatament la Regina, la Cort d'Amor, autoritats, jurat i comissió organitzadora, acompanyats de nombrosos i distingit públic, es dirigiren a la Parroquial per a fer ofrena de la Flor Natural a la Verge Immaculada, cantant el Chor de Filles de Maria i molts del públic la popular Salve Regina.

Durant aquesta cerimònia l'Església fou il·luminada extraordinàriament.

Final

A l'eixir del temple la Regina i els seus familiars pujaren a l'automòbil que els esperava, dirigint-se ràpidament vers el seu domicili particular i després de breus moments el mateix auto els conduïa a la Societat Recreativa L'Amistat, on es representava en aquella hora "La Montería" per una companyia de sarsuela i opereta.

La resta de la comitiva es dirigí vers l'Acadèmia Montserratina on la Comissió organitzadora va obsequiar a tots amb un vi d'honor, malgrat ésser improvisat ràpidament, va resultar força agradable.

L'element jove de l'Acadèmia va divertir-se de debò fins a la nit cantant belles cançonetes i ballant l'Esbart Dansaire quiscuns ballets populars en honor dels il·lustres hostes i dels poetes premiats, no essent pas notada l'absència de qui malgrat haver tingut part tant senyalada en la gaia festa va tindre més interès a assistir a altre espectacle més en harmonia amb els costums de la seva terra".

El cronista, en forma d'epíleg, recorda el comiat que es va fer als membres del jurat i a alguns dels poetes premiats i tanca l'article de la revista amb la impressió generalitzada que la festa literària restaria a la memòria col·lectiva del poble de Mollerussa per sempre.

"En el tren lleuger de dos quarts de deu de la nit varen retornar a Lleida l'eximí poeta en Magí Morera i Galícia, acompanyant-lo els celebrats poetes mossèn Àngel Garriga, mossèn Josep Parareda, mossèn Francesc Gay i n'Antoni Busquets i Punset, essent acomiadats afectuosament a l'estació per tots els demés hostes i moltíssims amics. L'endemà varen retornar a Barcelona, mossèn

Llorenç Riber i els Srs. Folch i Torres, Serra i Boldú, Tintoré, Saltor, Solervicens, Arús i Busquets, essent afectuosament acomiadats per la Comissió organitzadora i molts amics.

En resum fou una festa de la qual Mollerussa en servarà etern record i tots els qui hi varen assistir, copsant-se totes les emocions, la recordarem sempre amb recança falaguera".

-La Romeria del Sant Crist i els Jocs Florals de Balaguer

Fins a l'adveniment de la Dictadura de Primo de Rivera, Balaguer convoca uns Jocs Florals en dues ocasions. Aprofitant les festes locals es prepara el certamen literari en honor del Sant Crist de Balaguer. L'any 1912 es programa una extraordinària festa amb actes cívics i religiosos amb motiu de la restauració del Santuari del Sant Crist. L'acte central del dia 27 de maig són els Jocs Florals. Se celebren al pati-claustre del col·legi de les Escoles Pies amb la presidència honorífica del prelat Dr. Joan Benlloch, bisbe de la diòcesi de la Seu d'Urgell. L'any 1923, emmarcats en les festes de la fira, se celebren els segons Jocs Florals de la ciutat de Balaguer amb motiu de la romeria al Santuari del Sant Crist. El motiu religiós es manté com a fil conductor de totes dues convocatòries malgrat el pas dels anys.

La veneració al Sant Crist es remunta a temps llunyans quan el 1626, després de dos segles de decadència, el convent fou repoblat amb clarisses observants. S'amplià l'església i es traslladà a l'altar major, en presència de Felip IV, una imatge de la talla del Crist molt venerada. Des d'aleshores l'església esdevingué santuari del Sant Crist de Balaguer. Els anys anaren passant i el culte a la imatge perdurava gràcies a les romeries que el poble feia fins al santuari. Més enllà del sentiment exclusivament religiós, l'any 1912 naixia a Balaguer una nova publicació sota els auspicis i la benedicció de l'excel·lentíssim prelat de la diòcesi. Era batejada amb el nom de *El propagador del Santo Cristo* de Balaguer. De caràcter mensual, va ser dirigida per mossèn Bonaventura Riba, mossèn Ribot i mossèn Josep Vila, en etapes diverses, fins al mes de juliol de 1936. Aquesta publicació religiosa era el portaveu de les activitats del santuari i anava dirigida, principalment, als devots del Sant Crist de Balaguer i comarca.

Una de les activitats que promogueren, gràcies al finançament desinteressat d'alguns protectors, va ser la convocatòria dels Jocs Florals. El seu proselitisme pastoral es fa notar en els temes escollits per als premis extraordi-

naris tant de l'edició de 1912 com la de 1923. La influència del clergat manifesta el tarannà profundament religiós que es respirarà als certàmens celebrats a Balaguer.

Aquest era el cartell de 1912, publicat a les pàgines de *El propagador del Santo Cristo*, en els apartats de premis extraordinaris i de música.

"Premis extraordinaris"

I. UN OBJECTE D'ART; ofrena de S.M. el Rey D. Alfons XIII al autor qu'en prosa catalana ó castellana, escrigue la mellor historia de la ciutat de Balaguer.

II. UN OBJECTE D'ART, ofert pel Excelentíssim Sr. Bisbe d'Urgell, iniciador y patrocinador de la festa, al autor que en prosa catalana ó castellana, escrigue la millor monografia del Santíssim Christ de Balaguer.

III. UN ALTRE OBJECTE D'ART, al Poeta que mellor cante una oda al Santíssim Christ de Balaguer.

IV. UNA JOYA ARTÍSTICA, al poeta autor de la mellor elegia-llegenda sobre les nuralles y'l temple de Sancta María de Balaguer.

V. UNA ARTÍSTICA JOYA, ofert al autor d'un conte infantil en que s'hi vegi l'acció d'una imatge de Jesús crucificat.

Premis de música

I. Al autor de la música per a un Credo á gran orquesta y reducció per a orgue sol, alternant els articles de cant plá ab els de cant figurat.

II. Al autor de la millor música á gran orquesta y reducció per a acompanyament d'orgue sol dels Goigs del Sant Christ de Balaguer, compostos per Mossen Jacinto Verdaguer."

Tancava el cartell, a més dels tradicionals premis ordinaris, el nom dels membres del jurat que firmaven la convocatòria a la ciutat de Balaguer el dia 5 de gener de 1912. Joan, Bisbe d'Urgell, President Honorari; Joan Maria Guasch, mestre en Gai Saber, President; Jaume Viladrich, Canonge; Carles de Fortuny, Josep Gaya, Josep Maria Vila, Mantenidors; Francisco Gelambí, mossèn Nadal Puig, Josep Cortasa, pel jurat de música; i mossèn Anton Navarro, Secretari.

En el certamen jocflorallesc de 1923, el cartell s'amplia notablement. A més dels premis oferts pels estaments eclesiàstics de la ciutat seguint les pautes marcades per la publicació religiosa, es nota l'esperit nacionalista i patriòtic que

una colla d'entitats polítiques i associacions culturals balaguerines han volgut introduir a la festa literària. La col.laboració de polítics foranis és poc significativa. El ressò d'altres publicacions com *La Falç*, *Flama* o *Lletres Joves* es fa sentir en l'ambient de la vetllada.

Aquest era el cartell de 1923, publicat a les pàgines de *La Falç*, en l'apartat de premis extraordinaris. Els premis ordinaris no variaren segons la tradició establerta des del segle XIX.

"Premis extraordinaris"

I. De L'Excm. i Il.lm. Sr. Bisbe d'Urgell i Príncep Sobirà de les Valls d'Andorra, Dr. D. Justí Guitart. Objecte d'art religiós o la equivalència en metàl·lic. Tema: "Jesús Crucificat és el bell ideal de la Religió, de la Ciència i de l'Art".

II. Del Reverend Pàrroco Arxiprest de Balaguer Mn. Marc Comes. Objecte d'art. Treball en prosa. Tema: "El Sant Crist de Balaguer i la Mare de Déu del Miracle són els dos pols sobre els quals deu girar l'esfera religiosa social de nostra Ciutat".

III. Del Molt Il.ltre. Batlle de la nostra Ciutat D. Gaspar Lluch. Cinquanta pessetes a la millor Rondalla Balaguerina.

IV. Del Rector-Administrador del Santuari del Sant Crist. Un objecte d'art. Tema: "Dades intereressants al redós de la vinguda del Sant Crist de Balaguer".

V. De l'Excm. ex-ministre D. Felip Rodés, diputat del districte. Cinquanta pessetes a la millor poesia de tema lliure.

VI. De l'Excm. Sr. Governador d'Oviedo D. Pau Nobell. Objecte d'art al millor sonet dedicat al Sant Crist de Balaguer.

VII. Del Rvnd. P. Rector de les Escoles Pies de la Ciutat. Objecte d'art. Treball en prosa. Tema: "Actuació de Sant Josep de Calassans en el Bisbat d'Urgell".

VIII. De la Tercera Ordre Francescana de Balaguer. Una obra d'art al millor treball en prosa. Tema: "La influència de la Tercera Ordre en les Missions catòliques".

IX. Del Rvnd. Custodi del Miracle. Mossen Nadal Puig. Objecte d'art. Tema: "Compendi de la Història de Nostra Dona del Miracle des de la troballa d'aquesta Verge Miraculosa fins a la fetxa".

X. De la Caixa d'Estalvis i Pensions per a la Vellesa. Un objecte d'art a la millor poesia en elogi de la vellesa.

XI. De la Comissió Delegada de la Protectora

de l'Ensenyança Catalana de Balaguer. Objecte d'art a un cant poètic a les colònies estivals de la Protectora.

XII. Del Centre Nacionalista Català. Cinquanta pessetes a la millor poesia patriòtica.

XIII. Del Sindicat Agrícola de Balaguer i sa Comarca. Cinquanta pessetes al millor vers en elogi de la nostra pagesia.

XIV. De la Joventut Nacionalista. Objecte d'art a la millor composició poètica glosant els fets de la caiguda de Balaguer.

XV. De "Lletres Joves". Objecte d'art al millor sonet a la Ciutat de Balaguer."

Balaguer ha disposat sempre d'una bona empena periodística. Només cal recordar que, en el període comprès entre 1900 i 1936, els balaguerins i comarca han pogut fullejar un total de vint-i-sis periòdics i revistes. Aquests mitjans han estat sempre darrere dels grans esdeveniments culturals d'aquella època. La celebració dels Jocs Florals de 1923 tenen un deute molt important amb quatre publicacions del moment: *El propagador del Santo Cristo*, *La Falç* (periòdic mensual de propaganda nacionalista que desapareix al mes de març de 1926), *Flama* i *Lletres Joves*. Aquests dos darrers, tot i la seva vida efímera, deixen una fecunda llavor en la vida política i literària de Balaguer i comarca.

Flama neix el 1920 com a periòdic nacionalista de la mà de Josep Carner-Ribalta. Malgrat que només durà un sol any, va fer una gran feina de difusió dins l'àmbit cultural catalanista de la ciutat. La seva estreta relació amb la revista *Resorgiment* de Buenos Aires i amb l'entitat Nostra Parla de Barcelona ajudà a consolidar el sentiment catalanista que ja respirava Balaguer. Precisament el jove Josep Carner-Ribalta, abans de marxar a París on fundà Acció Radical Catalana i a punt de publicar el seu primer recull poètic *Acoraments i Gaudis* (1925), guanyà un accésit del sisè premi extraordinari amb un sonet dedicat a la ciutat de Balaguer. Aquest premi aniria a raure a les mans del poeta de la Ribagorça, mossèn Anton Navarro.

Lletres Joves apareix a la palestra cultural el mes de juliol de 1923 com a revista literària mensual. Fou dirigida per Marian Borràs i Sauret. Tot i desaparèixer al cap de quatre números perquè va ser suspès per l'autoritat governativa del moment, aportà una alenada de renovació en el panorama literari de Balaguer i comarca. És simptomàtic que, amb molt poc de temps de decisió, ofereixi un premi extraordinari als Jocs Florals de Balaguer.

Els diaris lleidatans donen testimoni de la festa literària dels Jocs Florals a Balaguer. El cronista del diari *El País* de Lleida fa un article esplaient-se sobre el programa de festes de la fira amb motiu del gran romiatge al sant Crist. Anuncia l'acte estel·lar de les festes locals per al dia 16 de setembre. El lliurament de premis dels Jocs Florals començarà a les deu del matí al Teatre Principal de la ciutat. És el número 13.008 del dissabte 8 de setembre.

La premsa catalana, però, no té gairebé temps material per fer la seva particular crònica de l'acte literari. Moltes publicacions són censurades militarment i d'altres suspeses per l'autoritat governativa. El magazín barceloní *D'Ací i d'Allà* del mes de febrer de 1924 fa un recompte sumari dels darrers Jocs Florals celebrats arreu de la geografia catalana. A més de les imatges de les reines de la Festa de Gràcia i del Poble Nou, presenta les il·lustracions de les corts d'Amor dels Jocs Florals de Balaguer i dels de la Corona d'Aragó, organitzats, en aquest darrer cas, pel centre aragonès de Barcelona. Per la seva part, el diari *La Falç* de Balaguer al número 140 del mes de setembre aprofita l'avinentsa per fer una extensa crònica sobre la celebració dels Jocs Florals a la ciutat.

"Al Teatre Principal, ricament adornat es celebrà el diumenge dia 16 a la tarda la poètica festa dels Jocs Florals baix la presidència del Excm. Sr. Bisbe Doctor Guitart, del Sr. Canela que ostentava la representació del Governador militar de Lleyda, Batlle Sr. Lluch, Jutge de primera Instància Sr. Martín i Jurat qualificador. Un públic nombrosíssim i escullit omplia tot el teatre.

Començada la festa el Mantenedor Sr. Valeri Serra i Boldú llegí un ben escrit treball en el que feu resaltar el seu gran amor per Balaguer on passà sa infantesa, cantà les gestes històriques mes glorioses de nostra ciutat i realçà l'importància d'aquestes festes pel renaixement

D'Ací d'Allà,
Barcelona, febrer 1924
La gentil Reina de la
Festa dels Jocs Florals
de Balaguer, amb la
seva Cort.
(Fotografia: Amiola,
Balaguer)

ment literari de la nostra preuada parla.

El secretari del Jurat Rvnd. P. Joan Roig, escolapi, llegí una detallada i molt ben escrita memòria, referent als 115 treballs presentats, fent el judici crític de cada una de les composicions premiades. Obert el plec que acompanyava a la poesia "A una balaguerina", premiada amb la Flor Natural, resultà ésser-ne guanyador en Fermí Palau i Caselles, mestre d'Alcoletge que's presentà a recullir-la i fou llargament ovacionat.

Tot seguit el poeta premiat acompanyat de la Comissió organitzadora anaren a cercar a la que devia ésser elegida Reina de la festa, la distingida i elegantíssima senyoreta Na Victorina Ticó i Roig, qui entrà a la sala del braç del poeta guanyador. El moment fou emocionant, la música executà una brillant marxa, la multitud agitada en pur sentiment patriòtic i emocionada per la gran festa que's celebrava aplaudia frenèticament i la Regina ricament abillada pujava al escenari seguida de brillant Cort d'Amor, formada per les xamoses i gentils senyorettes les que vestien riquíssims trajos, Na Dolors Carné, Montserrat Cava, Carme Escrivà, Mercé Maluquer, Narcisa Porcioles, Rosa Riasol, Teresa Sanromà i Montserrat Simó, i que foren acompanyades del braç pels distingits joves de la Comissió organitzadora.

Llegida per son autor la poesia premiada fou celebrada amb forts i entusiastes aplaudiments. Els demés premis foren otorgats en la següent forma:

Primer accéssit a la Flor Natural. Lema: Cancó, del que'n resultà autor Antoni Ollé i Bertran, de Barcelona.

Segon accéssit. Lema: Flors Cordis, de Sebastià Armenté i Monsonís, President d'aquest Sindicat.

Tercer accéssit. Lema: Bogeries, de Segimon Torreadella.

Englantina. Lema: Mort de rei, de Na Remei Morlius, Vídua d'Andreu.

Viola. Lema: Visita al Sant Crist de Balaguer, d'Antoni Ollé i Bertran.

Primer accéssit. Lema: Fides tua salvem te fecit, de Fra Antoni Marcet.

Premis extraordinaris

Del Excm. Sr. Bisbe. Lema: Si exaltatus fuero etc. de Fra Bonaventura Canós.

Del Rvnd. Arxiprest de Balaguer. Lema: La

salut de nostre poble, de Fra Ladislau Guim.

Accéssit. Lema: A grans mals, etc, de Josep M. Porcioles.

Del M.I. Sr. Batlle. Lema: Els dos follets, de Tomàs Torrent.

Del Rvnd. D. Bonaventura Riba. No s'adjudica.

De D. Felip Rodés. Lema: Elogi del arbre, de Na Mercè Vila de Barcelona.

Primer accéssit. Lema: Fantasia, de Salvador Bonet i Ribalta de nostra ciutat.

Segon accéssit. Lema: Set sonets, d'Antoni Ollé i Bertran de Barcelona.

De D. Pau Nobell. Lema: Si la ciutat de Balaguer prenguéreu de mossèn Anton Navarro.

Accéssit al mateix. Lema: Fou feta per Nicodemus de Josep Carner i Ribalta.

Del Reverend P. Rector de les Escoles Pies. Lema: Ad majus pietatis etc, de P. Antoni Pibernat, escolapi.

De la Tercera Ordre Francescana. Lema: Adveniat regnum tuum de Fra Pere Sanahuja.

Del Rvnd. Mossen Nadal Puig. Lema: Tu honorificentia etc, de P. Tomàs Pla, escolapi.

De la Caixa d'Estalvis. Elogi fefaent, de Joan Mingues.

De la Comissió delegada de la Protectora de l'Ensenyança Catalana. No s'adjudica.
Del Centre Nacionalista Català. Lema: Catalans i aragonesos de J. Pubill Adserà

Accéssit. Lema: Vigília de dolor de Pere Sala Flotats.

Del Sindicat Agrícola. Lema: Pitjor que estrangeria de Fra Francesc Ricart.

De Lletres Joves. Lema: A Balaguer, sonet de Fermí Palau i Caselles.

El jurat qualificador estava compost d'en Valeri Serra i Boldú, Joan Bergós, Pompeu Creuet, J. Millàs Raurell, Felip Solé i Joan Roig, escolapi.

Acte seguit el Il.lustríssim Sr. Bisbe digué un brillant parlament de gràcies i quedà acabada la festa de la que guardaran grat record tots els que tingueren la ditxa d'assistir-hi. La Re-

gina de la Festa obsequià a la seva Cort d'Amor, autoritats, jurat qualificador i poetes premiats amb un esplèndid lunc i a l'endemà anà a l'església de nostra Patrona la Verge del Miracle a fer-li ofrena de la Flor Natural que fou acceptada pel Sr. Administrador, Reverend Nadal Puig amb vives mostres d'agraïment."

A partir d'aquest número, el periòdic -vinculat des de 1918 al Sindicat Agrícola- passarà inevitablement per la censura militar. La pàgina que recull l'article sobre el certamen jocfloral esc ja porta el segell de la censura governativa. Balaguer, malgrat el pes de la dictadura política, viurà uns anys d'una gran estabilitat periodística. Els actes excessivament patriòtics seran censurats, però la producció de publicacions locals augmentarà considerablement. Fins a l'arribada de la República, surten al carrer *La Branca* (1924), *Renaixement* (1924), *Pla i Muntanya* (1925), *La Veu de Balaguer* (1926), *L'Hereuet de la Tisora* (1927) i *el Butlletí del Centre Excursionista Balaguerí* (1930). Fins i tot el número 54 de *Pla i Muntanya*, corresponent al dia 1 de maig de 1927, deixa constància escrita de la celebració de les festes de la vellesa i d'uns nous Jocs Florals a la ciutat de Balaguer.

Després d'aquesta data no disposem de cap altra notícia sobre la convocatòria dels Jocs Florals en terres urgellenques. L'any 1923,

Excm. i Ilm.
Dr. D. Joan Benlloch,
Bisbe d'Urgell.

doncs, passarà a la història de la literatura ponentina, entre d'altres raons, per la difusió del sentiment catalanista a través dels seus Jocs Florals particulars.

Juneda, març de 1998.

Bibliografia consultada

-Borrell i Figuera, Josep. *Escriptors contemporanis de Ponent 1859-1980*. Lleida: La Paeria, 1984. La Banqueta, 4.

-Cornudella i Olivart, Joan. "La premsa de comarques. Les publicacions de Mollerussa (1)". *Fonoll* (Juneda), núm. 82. (desembre de 1995): 22-27.

-Jorba i Jorba, Manuel. "Els Jocs Florals". *Història de la Literatura Catalana*, vol. 7. Barcelona: Ariel, 1986. Pàg. 142-151.

-Moncasi i Salvia, Nativitat. *La premsa a la ciutat de Balaguer (1862-1936)*. Lleida: Virgili i Pagès, 1987. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

-Pelegrí i Torné, Bonaventura. *Lleida en la Renaixença Literària de Catalunya*. Lleida: Biblioteca Lleidatana, 1935.

-Polo i Silvestre, Miquel. *Mollerussa. De lloc petit a poble (1889-1938)*. Mollerussa: Ajuntament de Mollerussa, 1997.

-Vallverdú i Aixalà, Josep. *De Morera i Galícia a Guillem Viladot*. Lleida: Dilagro, 1980. *Cultura de Ponent*.

-Xuriguera, Ramon. *L'aportació de l'occident català a l'obra de la Renaixença*. Lleida: s.n., 1936.

